

סיפורי צדיקים

גלין 471
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

חלום טוב חלמת

פעם אחת ישב תלמיד אחד לפני רבי עקיבא ופניו זועפות. על שאלתו של רבי עקיבא מדוע פניו אינם כתמול שלשום? ענה התלמיד, מפני שראיתי בחלומי שלושה דברים רעים, ראיתי שאמות בחודש אדר, ראיתי שאת חודש ניסן איני רואה. וגם ראיתי שמה שאני זורע לא אקצור ולא אאסוף. שמע רבי עקיבא את החלום ואמר: שלושת הדברים שראית אינם רעים, להיפך טובים הם. ראית שאתה מת בחודש אדר, אות וסימן הוא שיתחוק כוחך בהדרה של תורה עד יום מותך. ראית שאת חודש ניסן אינך רואה, ומכך סימן הוא שאין הקדוש ברוך הוא מביא אותך לידי נסיון, ומה שראית שאתה זורע ואינך קוצר סימן שתוליד בנים ולא תקבור אותם.

(ירושלמי מעשר שני (פ"ד - ה"ו))

פרשת השבוע

קח את אהרן ואת אלעזר בנו והעל אתם
הר ההר (כ' - כ"ה)

וברש"י "קח את אהרן" בדברי ניהומים, אמור לו אשריך שתראה כתרך נתון לבנך מה שאין אני זוכה לכך. מפסוק זה אנו למדים על החיוב לעודד ולנחם כל יהודי מישראל השרוי בצער. מסופר על יהודי שבא אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א כשעל פניו הבעת צער גדול. רבי! אמר בבכי, חנות היתה לי בה עמלתי ולה הקדשתי את מיטב זמני במשך למעלה מחמישים שנה, ועתה אירע לי אסון כבוד והחנות נשרפה, וללא החנות למה לי חיים. ניהמו רבי מאיר ואמר: אל תצטער, הקב"ה רוצה את טובתך, אתה אהבת את החנות יותר מאשר את עצמך, ולכן רצית שהחנות תאריך ימים יותר ממך, ואילו הקב"ה אוהב אותך יותר משאוהב את חנותך, ולכן רצה שאתה תאריך ימים יותר מהחנות.

וידבר העם באלקים ובמשה

(כ"א - ה')

ובגמרא (סנהדרין ק"ב) כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה שנאמר "וידבר העם באלקים ובמשה". מסופר: הרה"ק רבי משה מקאברין זיע"א

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:30 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:02

פרשת חקת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:12 ת"א: 7:27

התבונן ביתר עיון והנה מחזה מבעית לעד עיניו. המשנה למלך יושב בחברת גדולי המלוכה, ופורט באוזניהם תכנית כיצד עם שובו ירעילו את המלך וייתנו בראשו את כתר המלוכה, כשהמשנה למלך מבטיח יקר וגדולה מיוחדים לכל המצטרפים לקשר. המלך נבעת והתבונן ברבנו אחוז פלצות, "האומנם כך מתרחש כעת בארמוני? האוכל לעשות דבר מה?". ורבנו הורה למלך לאחוז את הרובה שעל שכמו, לכוון אל ראשו של המשנה למלך הנראה במראה שעל הקיר ולירות בו. כדברי רבנו עשה המלך, ומשנהו נפל ארצה, כשרבי המלוכה מתבוננים בתימהון הכיצד אירע הדבר. מבוהלים וחרדים שלחו בבהילות את אחד המשרתים לקרוא לכומר הארמון, ולהיוועץ בו מה לעשות. ראה זאת הכומר ובמחוז נרקמה תכנית שטנית. "עתה נטמין את גופת המשנה באחד ממרתפי הארמון, וכשהמלך ישוב נציג לפניו שני עדים שיספרו לו כי ראהו את משנהו נכנס לרחוב היהודים, ומאז לא שב." ולפתע שבה המראה למלאכתה הקבועה, מראה היא את המלך ורבנו העומדים בחדר, ורק חור הירי שבוצע דרכה מקודם מעיד על המחזה המופלא שנראה דרכה בדקות האחרונות. המלך רשם לעצמו את השעה המדויקת בה אירעו הדברים, והבטיח לרבנו כי אם אכן קרו הדברים במציאות, אזי בשובו אל ארצו יראה לקיים משפט צדק. ולאחר מכן קם ונסע לביתו.

בשובו לארצו, והנה כאשר ראה כן היה, המשנה למלך נעדר, ובמהרה התייצבה בפניו משלחת של שרים ונכבדי המלוכה ובראשם הכומר כשבפי הכל סיפור אחיד. המשנה למלך נכנס לרחוב היהודים ומאז לא שב, ועתה יש לגרש את כל יהודי הממלכה ויפה שעה אחת קודם. "אכן כך" – הביע המלך את הסכמתו, "ברם, כראוי במדינה מתוקנת יש לערוך משפט מסודר, לזמן חבר שופטים, קטגור וסנגור ואם אכן ישתכנעו השופטים כי היהודים הם ששלחו יד במשנה למלך, או אז יגורשו מארצי לבלתי השאיר כאן בארץ ולו אחד מהם." שליח קל רגליים נשלח בבהילות אל בית רבנו לזמנו לשמש כסנגור ליהודי הממלכה, ובינתיים קרא המלך בסתר לאחר מהנוכחים בעצת המשנה למלך לברר אצלו את שאירע. תחילה דבק הלה בעלילה שרקם הכומר, אבל המלך לא הניחו לנפשו ובאיומים קשים הוציא מפיו את האמת לאמיתה – וזו כמובן תאמה להפליא את המחזה שראה בבית רבנו.

חלפו מספר שבועות ורבנו הגיע לארמון המלוכה ושוכן בו אחר כבוד, ואילו המלך זימן את חבר השופטים וקבע את הדין הראשון למחרת בצהרי היום, כאשר לפני כן תיערך סעודה גדולה כדי שחבר השופטים יוכל לעשות את מלאכתו בצלילות הדעת

סיפור מופלא על ה"אור החיים" הקדוש זיע"א

שנה אחת בחודש טבת חלם רבנו חיים בן עטר זיע"א, ה"אור החיים" הקדוש (יומא דהילולא ט"ו תמוז), חלום, ובחלומו הוא רואה כי גזירה חמורה נגזרה על בני ישראל הדרים באחת ממדינות הים. בכה רבנו, התפלל וצם ימים רבים לביטול הגזרה המרה. באותה מדינה התגורר מלך אדיר שהיה בקי בחכמת המזלות. יום אחד עלתה במחשבתו לבדוק אם יש מי שנולד באותה שעה ובאותו מזל כמוהו. ולאחר שבדק באצטגנינות, גילה כי ישנו אדם כזה והוא רבי חיים בן משה ממשפחת בן עטר, הדר בעיר פאס שבמרוקו. אותו מלך השתומם על כך שבן גילו ומזלו יהיה דווקא יהודי, והחליט לנסוע לפאס על מנת להכיר את בן מזלו. קרא לכל שריו והודיע להם כי על מנת להשתלם במדעי המלוכה החליט לצאת למסע בן חודשיים בממלכות השכנות, ולאחר מכן ישוב אל כס ממלכתו, ובינתיים משנהו ימלא את מקומו.

כאשר אמר כן עשה, החליף את בגדי מלכותו לבגדים פשוטים, לקח עימו עבד אחד, מרכבה רתומה לשני סוסים ויצא לדרכו. לאחר מסע בן כמה ימים הגיע לעיר פאס ושם חיפש ומצא את ביתו של רבנו. רבנו עצמו שהה אותה עת מחוץ לבית, ולשאלת המלך השיבה הרבנית כי ישוב לאחר חצות היום. בינתיים המתין המלך בביתו של רבנו כשהוא מתבונן סביבו בתימהון – האמנם בן מזלו חי בעוני שכזה? בינתיים הגיע חצות היום ואל הבית נכנס אדם עני הלבוש בבגדים דלים, ובראותו את אורחו השתחוה אפיים באומרו "אדוני המלך, בוא ברוך ה'". – "מדוע תקראני מלך?" שאל האורח בפליאה, ורבנו השיבו כי לכל אדם מתלווה מלאך לשומרו, "ולפי מדרגתו של אותו שר של מעלה המתלווה אל כבודו לשומרו, הבנתי כי מלך הוא." "ועתה ספר לי" – פנה רבנו אל אורחו "מדוע טרחת לבוא אלי מארצך?". והמלך השיבו, שראה באצטגנינות שבן גילו ומזלו הוא ולפיכך הסתקרן להכירו. "אך פלא בעיני", המשיך המלך, "מדוע חי אתה בעוני מחפיר שכזה?" ואילו רבנו השיב בפשטות "גדול אני מהמלך." כאשר צחק המלך כשהוא מחווה על העוני והדלות בו שרוי רבנו, הוציא רבנו מראה ואמר למלך "הבה ונתבונן בתוכה".

הביט המלך במראה והנה מפת העולם נגד עיניו, ורבנו שואלו אם יוכל למצוא במפה את ארץ מלכותו. "אם אתבונן דקה קצרה אמצאנה", השיב המלך, אך רבנו הורה לו להסב את פניו אל הקיר ואחר כך להתבונן במראה שוב. והנה כאשר הסב את פניו מהקיר והנה במראה רק מדינת מלכותו. "עתה יסב המלך את פניו שנית ואראהו את עיר המלוכה בפרוטרוט". המלך עשה כדבר רבנו ואז נגלה לנגד עיניו ארמונו המפואר.

משל ונמשל

אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר,

חכה לו

מסופר על הרה"ק רבי משה סופר בעל "חתם סופר" זיע"א, שכאשר העניק מלך אוסטריה שיווי זכויות לתושבי המדינה היהודים, והיו כל ישראל שמחים וחוגגים את המאורע בשמחה רבה, ראו תלמידיו של ר' משה והנה רבם בוכה, אמרו לו: רבנו מדוע כל העם שמחים ואתה בוכה? אמר להם:

אמשול לכם משל: היה מלך אדיר ונאור שהיה לו שר גדול שהמלך היה מקרבו ומחבבו. לימים חטא שר זה ונתחייב ראשו למלכות, אלא שהמלך היה חנון ורחום ומרבה לסלוח, לפיכך לא ביצע את גזר הדין והחליף את עונש השר במאסר לזמן בלתי קצוב. ואף הבטיח לו, כי לקץ הימים רחם ירחמנו וישחרר אותו. נמסר השר למפקד בית הסוהר, והלה השליכו באכזריות לתוך בור חשוך מלא עקרבים ונחשים, ישב השר בכלאו שבור ורצוף, אלא שתמיד זכר את הבטחת המלך שישחרר אותו, ותקוה זו חיזקה אותו. לאחר ימים מרובים שמע השר תכונה רבה מסביב לכלאו, נפעמה רוחו בקרבו, כי חשב שהנה הוא משתחרר, ואמנם מיד נפתחה הדלת ושליחי המלך הגיעו ומכושים בידם, ואף בשורה בפייהם, באנו מטעם המלך לנקות את בור כלאך, ואף לקבוע בו חלון כדי להקל את מצוקתך. מששמע השר דבריהם פרץ בבכי גדול, אמרו לו שליחי המלך סבורים היינו שתשמח על הקלה זו, ולבסוף אתה בוכה? אמר להם כל זמן שהייתי במצוקה ידעתי כי ישועתי קרובה לבוא, עכשיו שאתם מתקנים את כלאי יודע אני שנגזר עלי לישב בכלא זה ימים רבים.

אף אני, סיים ה"חתם סופר" אומר כך, חכמינו אמרו (סנהדרין צ"ח) "אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר, חכה לו". ואם כן עכשיו שנותנים לנו זכות אזרח בגלות המרה איך לא אבכה?

בעיצומה של הסעודה פנה רבנו אל המלך, "חושבני כי ראוי שהמלך יצווה להביא ממרתפיו יין מלכות משובח שבכוחו לפתוח את הלב". - "אמנם כך", הסכים המלך, "אך במרתפי הארמון ישנם עשרות סוגי יין שכל אחד משובח מרעהו. זה מתוק יותר ובחבית הסמוכה יין עדין. יין לבן לצד יין אדום בטעמים וניחוחות שונים. הבה נרד כולנו למרתפי הארמון וכל אחד מהנוכחים ייבחר לעצמו את היין הטוב ביותר שימצא לנכון".

קמו אפוא המלך, השרים, וגדוד משרתים וירדו כולם אל מרתפי הארמון. ברם לפתע צץ הכומר בראש הקבוצה והוא החל מחווה כי למיטב ידיעתו הרי שהחביות הנמצאות בצד שמאל של המרתף הן הטובות ביותר. ברם רבנו שירד גם כן עם כל הקבוצה, הורה כי לדעתו יש ללכת דווקא לצד ימין ואף המלך הסכים עמו. צעדה הקבוצה לצד ימין והנה במקום שורת צחנה קשה. "מהו הריח החרוף הזה?" שאל המלך בפליאה מעושה, ואילו הכומר משיב "כנראה שיש לאוורר את המקום מכל הטחב". רבנו שידע היטב מה מקור הריח פנה כה וכה עד שמצא פיסת קרקע ריקה בין החביות. "כאן" הצביע רבנו, והמלך ציוה לחפור שם במהרה. בתוך דקות ספורות נמצאה שם גופתו של המשנה למלך כשמדי המלכות עודם עליו. "ומה זה?" שאל המלך בחרון אף, והכומר שוב התייצב להסביר. "כנראה היהודים שהרגוהו בחרו לקבורו דווקא כאן". אך המלך סירב לקבל את ההסברים. "כיצד נכנסו הנה יהודים?!" קרא בזעף. "חוששני" - הצביע על כמה מהשרים שישבו בסוד עצת הקשר של המשנה למלך, "כי אתם הרגתם את חברכם מרוב קנאה, והחלטתם להעליל את הדבר על היהודים". אותם שרים ניסו להכחיש ולנסות לשכנע את המלך כי לא הם שחוללו זאת, אך פניו עטו ארשת קשוחה והוא הודיע כי יוציא להורג את כל חבר השרים, אם לא יודו מי עשה זאת באמת. בלית ברירה נאלצו אלו לגלות את האמת לאמיתה, כי המשנה למלך צנח מת לפתע מירייה שהגיעה ממרחקים באופן בלתי מוסבר, וכי הכומר הוא שהחליט להפוך את הפרשייה המוזרה לעלילה על ראש היהודים.

עד מהרה ציוה המלך לתלות את הכומר שונא היהודים על עמוד בחצר המלך, למען ישמעו ויראו, והמלך הודה לרבנו "אכן גדול אתה ממני".

צ'ין אדם לחברו

הדאגה לזולת

מסופר: כשהנהיג הרה"ק רבי אלחנן וסרמן זיע"א (יומא דהילולא י"א תמוז) בית תבשיל לתלמידים, פנה יום אחד לבחור ושאל איך האוכל? הלה שח לו כי המרק שמחלקים הוא מלוח. למחרת בשעת ארוחת הצהריים ראו לפתע התלמידים את ר' אלחנן נכנס, התיישב ביניהם על הספסל וביקש צלחת מרק. כשהוגש לו, טעם ממנו ומצמץ בשפתיו כמבקש לעמוד על הטעם האמיתי, באמת מלוח, הגיב, הוא קם, פנה לעבר המטבח והסביר לטבחה בדברי נועם ופיוס, כי מסתבר שרצוי למעט כלשהו בכמות המלח שהיא שמה בתבשיל.

אני לא מסכים לזה! לא,

לא אמשיך

סיפר אחד מצעירי החסידים בימים ההם: היה זה בסעודת עתיקא קדישא סעודת יום השבת קודש, רבינו הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א (יומא דהילולא ט"ו תמוז) יושב בראש השולחן וסועד כמנהגו את סעודת היום בצוותא חדא עם החסידים, רוחו הטהורה של רבינו מרוממת, לעתים קצרות הינו מזמר ניגוני דביקות ושמחה, אחר כך משמיע דברי תורה עמוקים ונפלאים, וממשיכים בסעודת השבת עוד, ורבינו ממשיך את דבריו המתוקים מדבש וחוזר חלילה, האזוניים נטויות אל רבינו מקשיבים בערגה לדבריו הקדושים, ופתאום שקט, רבינו מפסיק לדבר, "אני לא

מסכים לזה! לא, לא אמשיך" רועם קולו הרך בהחלטיות, "רק אם אתם תמשיכו לאכול, אני ימשיך לדבר." קהל הנוכחים מפנים מבטים תמהים זה אל זה ולא מבינים מה קרה, אך רבינו בשלו, אתם תמשיכו לאכול את הטשולנט ואני ימשיך לדבר. לאחר סיום סעודת השבת מסביר בתמימות אחד הנערים הצעירים, בחזר בר מצוה שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנים, ואך עתה בא ללמוד בישיבה. אני ישבתי לי במקומי בירכתי השולחן, ולא שמתי לב כי רבינו אומר דברי תורה, ולכן התחלתי לאכול מהצלחת שלפני, לפתע שמתי לבי כי הנני סועד לבד וכולם יושבים דרוכים ומקשיבים לדברי הרבי, מיד השמטתי את המזולג מהיד, הבחין הרבי בכך ואז אמר את מה ששמעתם.

מסופר: ביום חתונת בנו הצעיר בשעה שהכל עמדו לנסוע לחתונה, קרא אליו רבי הגה"ק חיים שמואלביץ זיע"א את אחד מתלמידי הישיבה בחזר מבוגר שהשתהה בשידוכים, ושעה ארוכה ישב והדריך את הבחור בעניינים שונים הקשורים לנושא. בחוץ המתינה המונית אולם רבי חיים עסק בשלו ואמר לבחור: היום אני מחתן את בני הצעיר ושמחתי גדולה, חשבתי בלבי עם מי ביום הזה אני יכול לחלק את השמחה בהובילי בן לחופה, על מי אני צריך לחשוב? אני חושב עליך.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ט' תמוז

הרה"ק רבי יעקב מטעמילש ב"ר אליעזר ליפמן (ספרא דצניעותא דיעקב - תכ"ז) הרה"ק יקותיאל יהודה מצאנו-קלויזנבורג ב"ר צבי הירש (תשנ"ד)

יום שני י"א תמוז

רבינו יעקב יצחק חיות ב"ר אברהם (אפי רברבא - שמ"ה)

הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב ב"ר יצחק אייזיק (עטרת צבי - תקצ"א)

הרה"ק רבי אלחנן וסרמן ה"ד (תש"א)

הרה"ק רבי אהרן טביש ב"ר יעקב (קרני ראם - תרי"ב)

יום שלישי י"ב תמוז

רבי יעקב ב"ר אשר (בעל הטורים-ה"א-ק"ח)

יום רביעי י"ג תמוז

הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקע"ז)

הרה"ק רבי מרדכי ב"ר פינחס מקאריץ (אב"ד קאריץ - תקע"ז)

יום חמישי י"ד תמוז

הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום שישי ט"ו תמוז

הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר ("אור החיים" הקדוש - תק"ג)

רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר שמחה אבי הד"ח תקצ"א

הרה"ק רבי יעקב משה מקאמאראנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף ב"ר אליעזר זאב ה"ד (תשכ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודר" רספרים יוסף הדרס" על המצוות.

הגבהת התורה (ו')

א) גם הכריעה שכורעים בשעת ההגבהה, צריך להיות דווקא נגד כתב הספר תורה. (לדוד אמת, למרן החיד"א זיע"א, סימן ד', סעיף ג')

ב) אם האדם עומד בתפילה במקום שאינו יכול להפסיק בדיבור, ולומר וזאת התורה וגו', יעשה רק הכריעה בלבד נגד הכתב של הספר תורה. (בן איש חי, שנה ב', פרשת תולדות, אות ט"ז)

ג) בשעת ההגבהה חייבים הכל לעמוד, אפילו אם המגביה עומד עם הספר תורה על בימה המוקפת מחיצות, דהרי הוא מגביה להראותה לעם, וחייבים לכבדה. (שער הציון, סימן קמ"ו, ס"ק י"ח)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף
ב"ר אליעזר זאב זיע"א
נלב"ע ט"ז תמוז תנצב"ה

הילולא